Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/2380

10.10.2024

EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION (EU) 2024/2380

av den 11 april 2024

med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem för budgetåret 2022

EUROPAPARLAMENTET UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

— med beaktande av sitt beslut om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem för budgetåret 2022,

— med beaktande av artikel 100 och bilaga V i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från budgetkontrollutskottet (A9-0095/2024), och av följande skäl:

A. Det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (det gemensamma företaget), beläget i Luxemburg, inrättades i oktober 2018 för en begränsad period fram till 31 december 2026 ([1]).

B. I juli 2021 antog rådet en ny inrättandeförordning och förlängde det gemensamma företagets livstid och ansvarsområden inom den fleråriga budgetramen för 2021–2027 fram till och med den 31 december 2033 ([2]).

C. Det nya arbetsprogrammet för 2021 och 2022, inbegripet ny verksamhet och finansiering enligt den nya inrättandeförordningen, antogs av det gemensamma företagets styrelse först i december 2021 och detta försenade genomförande av verksamheten, utvecklingen av internkontrollverksamheten och rekryteringen.

D. Det gemensamma företaget är ett offentlig-privat partnerskap som möjliggör sammanslagning av resurser från unionen, deltagande stater och privata medlemmar för utveckling och utbyggnad av ett högpresterande datorsystem i Europa.

E. Dess medlemmar är unionen, som företräds av kommissionen, de deltagande staterna och tre privata medlemmar, som företräds av den europeiska teknikplattformen för högpresterande datorsystem, sammanslutningen Big Data Value Association och European Quantum Industry Consortium.

F. Enligt förordning (EU) 2018/1488 var de deltagande staterna och de privata medlemmarna skyldiga att bidra till de administrativa kostnaderna först från och med 2024. Detta upphävdes genom den nya förordningen (EU) 2021/1173, och sedan augusti 2021 täcks de administrativa kostnaderna av kommissionens finansiella bidrag på unionens vägnar (genom Horisont 2020 och Fonden för ett sammanlänkat Europa 1).

G. Inom den fleråriga budgetramen för 2021–2027 får det gemensamma företaget betydligt mer medel från Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa och Fonden för ett sammanlänkat Europa för att stödja förvärv och utveckling av högpresterande datorsystem och kvantdatorer samt uppgraderingen och driften av infrastrukturerna för superdatorer.

H. För att förbättra insynen bör det gemensamma företaget i sina årsredovisningar lämna relevant information om medlemmarnas bidrag på programnivå. För vart och ett av programmen som de bedriver verksamhet inom bör de gemensamma företagen, för varje medlemskategori och fram till årets slut, lämna all relevant information som gjorts tillgänglig av medlemmarna, bland annat om de mål för rättsliga åtaganden som fastställts för respektive program samt volymen av de bidrag som mottagits och de rättsliga åtaganden som gjorts. Det gemensamma företaget bör fortsätta att förbättra transparensen.

([1]) Rådets förordning (EU) 2018/1488 av den 28 september 2018 bildande av det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (EUT L 252, 8.10.2018, s. 1).

([2]) Rådets förordning (EU) 2021/1173 av den 13 juli 2021 om bildande av det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem och om upphävande av förordning (EU) 2018/1488 (EUT L 256, 19.7.2021, s. 3).

Allmänt

1. Europaparlamentet noterar att det av revisionsrättens rapport framgår att räkenskaperna för det gemensamma företaget för det budgetår som slutade den 31 december 2022 i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2022, det finansiella resultatet, kassaflödena och förändringar i nettotillgångarna för det budgetår som slutade detta datum i enlighet med dess budgetförordning och de redovisningsregler som antagits av kommissionens räkenskapsförare. Parlamentet noterar dessutom att enligt revisionsrättens rapport är de underliggande transaktionerna i alla väsentliga avseenden lagliga och korrekta.

2. Europaparlamentet välkomnar det gemensamma företagets mål och roll i utvecklingen av ett ekosystem för användning av superdatorer i Europa.

3. Europaparlamentet noterar dock att revisionsrätten bedömde risken för lagligheten och korrektheten i rekryteringsförfarandena som medelhög för det gemensamma företaget, på grund av behovet av att snabbt rekrytera ett stort antal anställda för att genomföra sina utökade ansvarsområden och sin verksamhet inom ramen för den fleråriga budgetramen för 2021–2027.

4. Europaparlamentet noterar dessutom att revisionsrätten bedömde risken i samband med det gemensamma företagets kostnader för kontrakt för operativ verksamhet som medelhög på grund av deras komplexa upphandlingsförfaranden för kontrakt av högt värde.

Budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen

5. Europaparlamentet noterar att den tillgängliga budgeten för betalningar för 2022 ([3]) uppgick till 629,9 miljoner EUR (348,2 miljoner EUR 2021) och den tillgängliga budgeten för åtaganden uppgick till 1 374,5 miljoner EUR (753,4 miljoner EUR 2021). Parlamentet noterar att det i den tillgängliga budgeten ingår outnyttjade anslag från tidigare år, som det gemensamma företaget tog upp på nytt i årets budget, inkomster avsatta för särskilda ändamål och omfördelningar till nästkommande år.

6. Europaparlamentet noterar att revisionsrätten kategoriserar risken för budgetförvaltningen som medelhög på grund av den komplexa och långdragna anskaffningsprocessen för superdatorer.

7. Europaparlamentet noterar att på grund av den tid det tar att anskaffa superdatorer, var genomförandet av både 2022 års driftsanslag, där åtagande- och betalningsbemyndiganden låg på 79 % respektive 24 % (2 % respektive 47 % 2021) ([4]) och administrativa budgetar lågt, med 45 % för administrativa åtagandebemyndiganden och 37 % för de administrativa betalningsbemyndigandena.

8. Europaparlamentet noterar riskerna i relation till programgenomförandet på grund av möjligheten att det gemensamma företaget inte uppnår minimimålen för bidrag från sina privata medlemmar till och med slutet av Horisont 2020-programmet. Parlamentet förstår att enligt det gemensamma företaget förklaras de lägre resultaten av de deltagande staternas deltagande.

9. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget under 2022 endast genomförde 45 % av sina administrativa åtagandebemyndiganden och 37 % av sina administrativa betalningsbemyndiganden, delvis på grund av att rekryteringsplanen för 2022 bara delvis hade slutförts och på grund av att betydande belopp av outnyttjade betalningsbemyndiganden från tidigare år inte hade omfördelats när det planerade sin budget för 2022. Parlamentet förstår att det sena antagandet av det gemensamma företagets nya inrättandeförordning gjorde det omöjligt att genomföra dess ambitiösa rekryteringsplan.

10. Europaparlamentet håller med revisionsrätten om att det gemensamma företaget bör fastställa en handlingsplan med en tidsplan för när genomförandet av projekt som godkänts inom ramen för tidigare fleråriga budgetramar ska vara slutfört.

([3]) Den totala budgeten omfattar driftsbudget (som används för att finansiera utvalda projekt) och administrativ budget (som används för att finansiera programkontorets verksamhet) – konsoliderad årlig verksamhetsrapport 2022.

([4]) Det mycket låga genomförandet av åtagandebemyndigandena i 2021 års driftsbudget berodde till stor del på att starten av det gemensamma företaget försenades inom ramen för den fleråriga budgetramen för 2021–2027 och på att kommissionen och de deltagande staterna överförde medel på 700 miljoner EUR till det gemensamma företaget i december 2021.

11. Europaparlamentet är bekymrat över att revisionsrätten bedömde att informationen om medlemmarnas bidrag på programnivå var otillräcklig.

12. Europaparlamentet noterar att i det gemensamma företagets årsredovisning för 2022 skiljer sig de bidragsbelopp som erkänns per medlemskategori (unionsmedlemmar och privata medlemmar) avsevärt sinsemellan, eftersom unionens kontantbidrag godkänns och redovisas när de betalas till det gemensamma företaget i början av projektgenomförandet, men medlemmarnas naturabidrag redovisas först efter godkännande av de kostnader som uppkommit och redovisats för projektgenomförandet. Parlamentet är bekymrat över att skillnaden mellan det redovisade kontantbidraget å ena sidan och naturabidragen å andra sidan inte åtgärdades tillräckligt i det gemensamma företagets årsredovisning för 2022 och skulle kunna förbättras i framtiden genom att tillhandahålla information om de rättsliga åtaganden som medlemmarna i det gemensamma företaget hade gjort vid årets slut, i form av undertecknade bidragsöverenskommelser och kontrakt. Parlamentet välkomnar det gemensamma företagets åtagande att fullt ut ta itu med frågan i nästa års årsredovisning.

13. Europaparlamentet uppmanar det gemensamma företaget att redovisa viktig information om medlemmarnas bidrag på programnivå som är relevant för att kommunicera en fullständig bild av det gemensamma företagets resultat vid årets slut. Parlamentet noterar särskilt att det gemensamma företaget inte jämförde bidragen från varje medlemskategori fram till årets slut inom ramen för varje program med de mål för rättsliga bidrag som fastställts för respektive program.

14. Europaparlamentet är oroat över revisionsrättens slutsats att privata medlemmar inte kommer att uppnå sitt minimimål för bidrag i slutet av programmets genomförande ([5]).

15. Europaparlamentet välkomnar att det gemensamma företaget i slutet av 2022 gjorde åtaganden för unionens maximala operativa bidrag på 526 miljoner EUR för undertecknade bidragsöverenskommelser och kontrakt inom Horisont 2020- och FSE 1-programmen. Parlamentet noterar med oro att av detta belopp som det gjorts åtaganden för återstår cirka 266,3 miljoner EUR (eller 50,6 %) att betala ut under de kommande åren för projekt som ännu inte har slutförts.

16. Europaparlamentet noterar att de deltagande staterna i slutet av 2022 undertecknade avtalsenliga åtaganden till ett belopp av 447,3 miljoner EUR för det gemensamma företagets verksamhet inom Horisont 2020 och FSE 1. Parlamentet noterar att de, när det gäller dessa åtaganden, dels deklarerade finansiella bidrag på 124,8 miljoner EUR till det gemensamma företaget för föregångare till superdatorer i exaskala ([6]) som det gemensamma företaget upphandlat på egen hand, dels naturabidrag på 38 miljoner EUR i samband med värdenheternas driftskostnader. Parlamentet noterar dessutom att de deltagande staterna betalade 48,2 miljoner EUR direkt till uppdragstagarna för superdatorer i petaskala som upphandlas gemensamt av det gemensamma företaget och de deltagande staterna. Parlamentet noterar att den återstående skillnaden mellan åtaganden och deklarerade bidrag härrör från deltagande stater som erkänner och rapporterar sina kostnader till det gemensamma företaget först när de Horisont 2020-projekt som de stöder har slutförts.

17. Europaparlamentet noterar dock att det gemensamma företagets privata medlemmar i slutet av 2022 endast hade anslagit och rapporterat 11 miljoner EUR (eller 2,6 %) i naturabidrag till Horisont 2020-projekt, vilket är en siffra långt under det minimimål på 420 miljoner EUR ([7]) för privata medlemmar som ska uppnås i slutet av Horisont 2020-programmet. Parlamentet noterar att revisionsrätten konstaterade att det gemensamma företagets nuvarande finansieringsarrangemang för bidragsåtgärder inom Horisont 2020 endast tillåter privata medlemmar att tillhandahålla bidrag in natura för en typ av projekt (innovationsprojekt, med ett tak på 30 % av projektkostnaderna). Parlamentet noterar följaktligen att det gemensamma företagets finansieringsarrangemang inte kunde mobilisera privata medlemmars naturabidrag på den nivå som fastställts i dess inrättandeförordning för Horisont 2020-programmet.

18. Europaparlamentet befarar att den betydande minskningen av de privata medlemmarnas naturabidrag till det gemensamma företagets operativa verksamhet utgör en risk för det övergripande genomförandet av dess delar av forsknings- och innovationsprogrammet Horisont 2020.

([5]) För att ge en fullständig bild av det gemensamma företagets resultat för programmet Horisont 2020 och FSE 1-programmet är det nödvändigt att även beakta den nuvarande nivån på medlemmarnas operativa skyldigheter när det gäller undertecknade bidragsöverenskommelser och kontrakt.

([6]) Exaskala: datorsystem som kan beräkna minst ”1018 IEEE 754 Double Precision (64-bitars) operationer (multiplikationer och/eller tillägg) per sekund. Det är ett mått på superdatorprestanda.

([7]) Minimimål som fastställs i förordning (EU) 2021/1173.

19. Europaparlamentet håller med revisionsrätten om att för att säkerställa att deras privata medlemmars bidragsmål för den fleråriga budgetramen 2021–2027 uppnås, bör det gemensamma företaget, på grundval av en strategisk genomförandeplan för programmet, årligen övervaka de privata medlemmarnas individuella bidrag.

20. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget enligt förordning (EU) 2021/1173 ([8]) måste genomföra projekt på 7 miljarder EUR, varav 3 miljarder EUR bör mobiliseras från de deltagande staterna och 900 miljoner EUR från privata medlemmar i form av kontantbidrag och naturabidrag. Parlamentet välkomnar denna betydande ökning på omkring 1,4 miljarder EUR jämfört med den föregående fleråriga budgetramen. Parlamentet beklagar dock att eftersom det gemensamma företagets finansieringsarrangemang förblir desamma för den fleråriga budgetramen för 2021–2027 finns det en stor risk för att det gemensamma företaget inte kommer att uppnå de privata medlemmarnas bidragsmål enligt den nya inrättandeförordningen. Parlamentet uppmanar kommissionen att ompröva genomförbarheten av de nuvarande bidragsmålen från de privata medlemmarna i den nya inrättandeförordningen.

Upphandling och personal

21. Europaparlamentet är bekymrat över att det gemensamma företagets långdragna process för förvärv av superdatorer, som måste vara i linje med EU:s budgetförordning, i hög grad påverkade genomförandet av driftsbudgeten för 2022. Parlamentet förstår att förseningar från värdenheternas sida och problem med leveranser av nyckelkomponenter också bidrog till den låga genomförandegraden.

22. Europaparlamentet noterar att den lägre genomförandegraden för budgeten för operativa åtaganden berodde på att det gemensamma företaget inte kunde göra ett viktigt övergripande åtagande i samband med ett avtal om datorvärdtjänster i exaskala, på grund av förseningar i förhandlingsprocessen med den deltagande staten och värdkonsortiet.

23. Europaparlamentet noterar dessutom att huvudorsakerna till den låga genomförandegraden för budgeten för driftsbetalningar var i) förseningar i färdigställandet av superdatorerna i pre-exaskala, vilket förhindrade mellanliggande betalningar i samband med det gemensamma företagets driftsbidrag, ii) förseningar i upphandlingen av superdatorer som förhindrade utbetalningar av förfinansiering i samband med detta, iii) senareläggningen av ansökningsomgången inom FSE 2 för Hyperkonnektivitet till 2023 på grund av behovet av en förstudie, och iv) förseningar i stödmottagarnas ersättningsanspråk för pågående forskningsverksamhet.

24. Europaparlamentet noterar att enligt revisionsrättens rapport genomförde kommissionens tjänst för internrevision (IAS) en begränsad översyn av det gemensamma företagets personalförvaltning under 2022. Parlamentet noterar att när det gäller rekryteringsplanering rapporterades det i översynen att det gemensamma företaget saknade en dokumenterad analys av resursbehoven, baserat på en robust förhandsbedömning av arbetsbördan för att bättre prioritera de planerade rekryteringarna.

25. Europaparlamentet noterar att som en reaktion på detta tog det gemensamma företaget i december 2022 fram en handlingsplan som bedömdes som lämplig av tjänsten för internrevision.

26. Europaparlamentet noterar att personalresurserna för det gemensamma företaget inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–2027 fastställs i den finansieringsöversikt som ingår i kommissionens förslag till ny inrättandeförordning ([9]). Parlamentet noterar dessutom att det gemensamma företaget, för att förvalta omkring 7 miljarder EUR i medel inom ramen för den fleråriga budgetramen för 2021–2027, fick ytterligare 39 tjänster som skulle rekryteras senast 2023.

27. Europaparlamentet noterar med oro att det gemensamma företaget i slutet av 2022 endast hade rekryterat åtta anställda och 20 anställda i mitten av 2023, och att det därför inte uppnådde sitt rekryteringsmål för 2022 ([10]). Parlamentet noterar att revisionsrätten anser att denna situation hade en negativ inverkan på genomförandet av 2022 års administrativa budget. Parlamentet välkomnar dock könsfördelningen bland personalen i det gemensamma företaget 2022.

([8]) Genom den nya inrättandeförordningen upphävdes skyldigheten för deltagande stater och privata medlemmar att bidra till de administrativa kostnaderna.

([9]) COM(2020)0569.

([10]) Enligt den konsoliderade årliga verksamhetsrapporten för 2022: 24 heltidsanställda, inklusive den verkställande direktören, per den 31 december 2022.

28. Europaparlamentet konstaterar att andelen kontraktsanställda förblev hög, med 70 % i slutet av 2022.

29. Europaparlamentet betonar att avsaknaden av nyckelpersonal skulle kunna inverka negativt på driftskontinuiteten och uppnåendet av det gemensamma företagets mål, särskilt med tanke på projektens mycket tekniska karaktär och kravet på högkvalificerad personal med mycket specifika kunskaper.

Förvaltnings- och kontrollsystem

30. Europaparlamentet noterar att när det gäller medfinansierade kostnader inom Horisont 2020 och Horisont Europa ansvarar den gemensamma revisionstjänsten vid kommissionens GD Forskning och innovation för efterhandsrevisionerna. Parlamentet noterar att när det gäller medfinansierade kostnader inom Horisont 2020 (regleringar och slutbetalningar) rapporterade det gemensamma företaget en representativ felnivå på 2,3 % och en procentsats för kvarstående fel på 1,9 % ([11]).

31. Europaparlamentet uppmanar det gemensamma företaget att inkludera särskilda efterhandsrevisioner av FSE-medfinansierade utgifter för förvärv av superdatorer i sitt system för internkontroll. Parlamentet noterar dessutom att när det gäller Horisont Europa-programmet har efterhandsrevisioner ännu inte genomförts, eftersom de första mellanliggande betalningarna förväntas ske först 2024.

32. Europaparlamentet noterar utifrån revisionsrättens rapport att det gemensamma företaget utförde riskbaserade förhandskontroller av riskfyllda projekt på ad hoc-basis och att de ännu inte hade genomfört en strukturerad riskbaserad strategi för förhandskontroller i slutet av 2022. Parlamentet noterar särskilt att det gemensamma företaget inte hade anpassat förhandskontrollerna till de högriskfaktorer som identifierats genom riktade riskbedömningar. Parlamentet noterar dessutom att de inte hade tagit fram en intern praktisk vägledning om hur en riskbaserad övervakning skulle genomföras eller instruktioner om hur personalen skulle använda riskhanteringsmodulen i COMPASS ([12]).

33. Europaparlamentet håller med revisionsrätten om att det gemensamma företaget bör tillämpa en strukturerad riskbaserad strategi för förhandskontroller som omfattar relevanta projekt- och stödmottagarrelaterade risker. Parlamentet håller dessutom med om att det gemensamma företaget bör utarbeta interna, praktiska riktlinjer för hur en riskbaserad övervakning ska genomföras på projekt- och stödmottagarnivå, och hur personalen bör använda den riskhanteringsmodul som finns tillgänglig i COMPASS.

34. Europaparlamentet noterar med oro att revisionsrättens detaljerade analys av ett urval av det gemensamma företagets förstärkta övervakningsfall avslöjade flera brister som hindrade en ändamålsenlig och effektiv övervakning. Parlamentet noterar dessutom att i det gemensamma företaget fastställdes inga särskilda kontrollåtgärder kopplade till de identifierade riskerna, eller att tidsfristen för deras genomförande inte fastställdes.

35. Europaparlamentet stöder revisionsrättens bedömning att det gemensamma företaget bör säkerställa att alla förstärkta övervakningsåtgärder åtföljs av särskilda kontrollåtgärder inriktade på de identifierade riskerna och att de följs upp inom en på förhand fastställd tidsfrist.

36. Europaparlamentet uppmärksammar att mottagar- och/eller projektstrukturen för det gemensamma företaget förändras avsevärt inom ramen för Horisont Europa-programmet, såsom det ökade antalet små och medelstora företag, nykomlingar och större konsortier, samt kravet på att endast öppna ansökningsomgångar ska användas för verksamhet inom Horisont Europa. Parlamentet understryker därför att de riskfaktorer som identifierats i tidigare program därför kanske inte längre är relevanta och att nya riskfaktorer kan uppstå.

([11]) På grund av avsaknaden av relevanta utgifter, de genomförda transaktionernas lågriskkaraktär och avsaknaden av resultat av efterhandsrevisioner av bidrag rapporterades ingen upptäckt felprocent för Horisont Europa och programmet för ett digitalt Europa under 2021.

([12]) Kommissionens e-bidragssystem.

Uppföljning av tidigare års iakttagelser

37. Europaparlamentet noterar att ”iakttagelser” i de gemensamma företagens särskilda årsrapporter i själva verket är icke tidsbundna rekommendationer från revisionsrätten. Parlamentet noterar att revisionsrätten årligen följer upp dessa iakttagelser genom att bedöma deras status som ”pågår” eller ”har genomförts”.

38. Europaparlamentet noterar att utifrån revisionsrättens nio (9) iakttagelser från 2020 och 2021 har endast två (från 2021) genomförts.

39. Europaparlamentet noterar att de återstående iakttagelserna gäller i) validering och certifiering av bidrag in natura, ii) rekrytering av personal, iii) låga bidrag från privata medlemmar, iv) låga genomförandenivåer, bland annat.

40. Europaparlamentet noterar att det gemensamma företaget i sitt svar bekräftar revisionsrättens iakttagelser och kommer att ta itu med problemen i årsredovisningen för 2023.